

Møtedato: 26. september 2018
 Arkivnr.:

Saksbeh/tlf:
 Linn Gros, 90568027

Sted/Dato:
 Bodø, 18.9.2018

Styresak 119-2018   Den gylne regel¹ - status i Helse Nord, oppfølging av styresak 4-2018, jf. styresak 80-2018

Saksdokumentene var ettersendt.

Formål

Denne styresaken presenterer status for den gylne regel, dvs. utvikling i ventetid, kostnader og poliklinisk aktivitet innen psykisk helsevern og TSB² til og med august 2018.

Ventetid	2017	2018	Endring
Somatikk	68,5	62,7	-8,5 %
PHV	55,1	61,7	12,0 %
PHBU	63	61,7	-2,1 %
TSB	36,8	36,9	0,3 %

Aktivitet	2017	2018	Endring
Somatikk	327 964	340 059	3,7 %
PHV	96 160	96 635	0,5 %
PHBU	39 525	42 476	7,5 %
TSB	10 910	11 893	9,0 %

Kostnader	2017	2018	Endring
Somatikk	6 054 293 068	6 311 404 369	4,2 %
PHV	1 019 657 665	1 075 238 205	5,5 %
PHBU	274 550 789	281 949 234	2,7 %
TSB	259 399 323	258 802 791	-0,2 %

Tabell 1: Utvikling i ventetid, aktivitet og kostnader i Helse Nord

Tabell 1: Resultat - gylne regel pr. juli 2018 for Helse Nord inkl. kjøp fra private

1. Ventetid avviklede gjennomsnitt
2. Antall polikliniske opphold iht. innsatsstyrt finansiering
3. Korrigerte kostnader

¹ Gylne regel - definisjon, jf. OD 2018: *Veksten skal måles i gjennomsnittlig ventetid, kostnader (kostnader til avskrivninger, legemidler og pensjon synliggjøres, men holdes utenfor) og aktivitet (polikliniske opphold).*

² TSB: Tverrfaglig spesialisert behandling av rusmiddelavhengighet

Tabell 1 viser endring i ventetid, poliklinisk aktivitet og kostnader for somatikk, psykisk helsevern for voksne, psykisk helsevern for barn og unge og TSB fra august 2017 til august 2018. I tabellen er det merket med grønt, der Helse Nord oppfyller den gylne regel på regionnivå.

Oversikten viser stor variasjon mellom fagområdene på ventetid, med stor økning i ventetid for psykisk helsevern for voksne, mens ventetiden er redusert i somatikken. TSB har omtrent samme ventetid som i 2017, og lavest av alle fagområder. Ventetiden for psykisk helsevern for barn og unge er lavere enn samme periode i 2017, men høyere enn i 1. tertial 2018 og langt over 50 dager.

Den gylne regel er delvis innfridd på aktivitet. Alle fagområder har hatt aktivitetsvekst, selv om veksten har vært beskjeden innen psykisk helsevern for voksne.

Kostnadene innen psykisk helsevern for voksne har økt relativt mest i perioden. Kostnadene har økt også innen psykisk helsevern for barn og unge, selv om veksten er lavere enn for somatiske fag. TSB har reduserte kostnader sammenlignet med samme periode i 2017.

Samlet oppfylles den gylne regel for tre av ni indikatorer for foretaksgruppen som helhet, mens den delvis oppfylles for tre av ni områder. Det er et svakere resultat enn for 1. tertial 2018, der fem av ni indikatorer var grønne og to var røde.

Den gylne regel gjelder for helseregionen som helhet. Det er likevel interessant å se nærmere på indikatorene for å undersøke om det er forskjeller mellom helseforetakene.

Gylne regel pr. indikator og helseforetak - ventetid

	Ventetid	2017	2018	Endring
FIN	Somatikk	59	59,2	0,3 %
	PHV	51,5	50,4	-2,1 %
	PHBU	65	72,8	12,0 %
	TSB	42,1	65	54,4 %
UNN	Somatikk	72,1	65	-9,8 %
	PHV	57,8	70,4	21,8 %
	PHBU	65,7	65,5	-0,3 %
	TSB	38,6	34,1	-11,7 %
NLSH	Somatikk	68,9	64,8	-6 %
	PHV	52,5	57,9	10 %
	PHBU	68,3	57,3	-16 %
	TSB	28,6	30,5	7 %
HELG	Somatikk	69,1	57,5	-16,8 %
	PHV	55	53,9	-2,0 %
	PHBU	49,2	49,1	-0,2 %
	TSB	41,9	37,8	-9,8 %

Tabell 2: Ventetid pr. helseforetak og fagområde

Ventetiden for barn og unge med psykiske lidelser har marginalt bedret seg fra samme periode i 2017 for hele foretaksgruppen unntatt Finnmarkssykehuset HF. Ventetiden er likevel høyere enn i 1. tertial 2018, da den i gjennomsnitt var 53,1 dager. Tilsvarende gjelder psykisk helsevern for voksne. Selv om ventetiden er redusert for to av helseforetakene, er ventetiden over 50 dager for samtlige helseforetak.

Gylne regel pr. indikator og helseforetak - aktivitet

	Aktivitet	2017	2018	Endring
FIN	Somatikk	41 645	41 980	0,8 %
	PHV	15 451	14 862	-3,8 %
	PHBU	6 326	6 316	-0,2 %
	TSB	701	533	-24,0 %
UNN	Somatikk	139 318	144 840	4,0 %
	PHV	38 849	40 168	3,4 %
	PHBU	13 479	15 175	12,6 %
	TSB	5 117	6 670	30,3 %
NLSH	Somatikk	93 897	97 680	4,0 %
	PHV	23 233	23 566	1,4 %
	PHBU	11 972	13 895	16,1 %
	TSB	3 252	2 874	-11,6 %
HELG	Somatikk	53 104	55 559	4,6 %
	PHV	18 627	18 039	-3,2 %
	PHBU	7 748	7 090	-8,5 %
	TSB	1 840	1 816	-1,3 %

Tabell 3: Aktivitet per helseforetak og fagområde

Endring i aktiviteten pr. helseforetak har vært variabel, og både Finnmarkssykehuset HF og Helgelandssykehuset HF har aktivitetsnedgang for TSB og psykisk helsevern for voksne, barn og unge. Aktivitetsutviklingen viser sterk vekst i aktiviteten innen både psykisk helsevern for barn og unge og TSB ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF. Nordlandssykehuset HF har hatt sterk vekst i aktiviteten innen psykisk helsevern for barn og unge. Aktiviteten er redusert innen TSB i perioden.

Gylne regel pr. indikator og helseforetak - kostnader

FIN	Kostnader	2017	2018	Endring
	Somatikk	648 068 574	676 082 126	4,3 %
	PHV	116 776 903	127 419 295	9,1 %
	PHBU	50 021 971	56 962 918	13,9 %
	TSB	13 741 382	19 552 833	42,3 %
UNN	Kostnader	2017	2018	Endring
	Somatikk	2 857 186 310	2 950 647 172	3,3 %
	PHV	425 428 436	449 710 229	5,7 %
	PHBU	103 789 660	102 470 985	-1,3 %
	TSB	130 090 923	109 814 181	-15,6 %
NLSH	Kostnader	2017	2018	Endring
	Somatikk	1 430 037 364	1 498 588 902	5 %
	PHV	322 561 814	340 081 832	5 %
	PHBU	81 982 544	83 187 906	1 %
	TSB	34 160 047	21 732 841	-36 %
HELG	Kostnader	2017	2018	Endring
	Somatikk	669 797 534	696 112 792	3,9 %
	PHV	78 836 474	84 294 053	6,9 %
	PHBU	38 495 891	38 901 314	1,1 %
	TSB	22 338 126	15 668 352	-29,9 %

Tabell 4: Kostnader per helseforetak og fagområde

Kostnader for gjestepasientdøgn i TSB er flyttet fra det enkelte helseforetak og til RHF-et. Kostnadsutviklingen for TSB blir derfor vanskelig å vurdere for hvert enkelt helseforetak, og må vurderes samlet for hele Helse Nord (tabell 1).

På kostnadssiden oppfylles regelen for alle fagområder for Finnmarkssykehuset HF, mens det kun er psykisk helsevern for voksne som har høyere kostnadsvekst ved Universitetssykehuset Nord-Norge HF. Nordlandssykehuset HF har kostnadsvekst for hele psykisk helsevern, men veksten er lavere innen psykisk helsevern for barn og unge enn for somatiske fag. Helgelandssykehuset HF har høyere kostnadsvekst for psykisk helsevern enn for somatikk.

Adm. direktørs vurdering

Indikatorene i den gylne regel vurderes i denne styresaken for Helse Nord som helhet og for det enkelte helseforetak.

Alle fagområder har økt aktiviteten sammenlignet med samme periode i 2017. Aktivitetsveksten har vært høyere for både TSB og psykisk helsevern for barn og unge enn for somatikken. Kostnadene har økt for alle fagområder unntatt TSB i perioden. Ventetiden for TSB er fortsatt lavest av alle fagområder.

Helse Nord RHF har i samarbeid med helseforetakene, brukerne og tillitsvalgte utarbeidet en fagplan for TSB. Adm. direktør forventer at implementeringen av fagplan TSB vil øke den polikliniske aktivitet innen TSB. Selv om TSB har hatt en fin aktivitetsutvikling, er forbruket av polikliniske konsultasjoner lavere i Helse Nord enn i landet for øvrig.

Psykisk helsevern for voksne har på regionnivå hatt betydelig økning i ventetid og beskjeden aktivitetsvekst. Samtidig har kostnadene økt mer enn for øvrige fagområder. Det skyldes blant annet flere lovendringer. Lovendringene overfører personer fra justissektoren til spesialisthelsetjenesten, eksempelvis til varetekstsurrerogat eller tvunget observasjon. Personer som dømmes til tvunget psykisk helsevern av domstol og politi, vil som hovedregel ha behov for døgnopphold og øker derfor behovet for døgnkapasitet i psykisk helsevern. Behandling av personer underlagt tvunget psykisk helsevern er svært ressurskrevende og vil derfor samtidig øke kostnadene til psykisk helsevern for voksne. Økt aktivitet i døgnenhetene fremkommer ikke i aktivitetsindikatoren for den gylne regel. I tråd med styrets vedtak i *styresak 74-2016 Utviklingsplan for psykisk helsevern og TSB 2016-2025* (styremøte 15. juni 2016) vil Helse Nord styrke kapasiteten i sikkerhetspsykiatrien fra 2019.

Adm. direktør vurderer ventetiden for barn og unge i psykisk helsehjelp som for lang. Det er likevel gledelig at ventetiden er kortere enn samme periode i 2017. Det betyr at det også fremover må være fokus på å sikre barn og unge med psykiske lidelser tidligere hjelp.

Styret i Helse Nord RHF inviteres til å fatte følgende vedtak:

1. Styret i Helse Nord RHF tar informasjonen om status på den gylne regel (utvikling i ventetid, kostnader og poliklinisk aktivitet innen psykisk helsevern og TSB) til orientering.
2. Styret viser til vedtak i *styresak 80-2018 Den gylne regel - status i Helse Nord, oppfølging av styresak 4-2018* (styremøte 20. juni 2018) og ber adm. direktør følge opp helseforetakene for å sikre at Helse Nord oppnår kravene som ligger i den gylne regel. Dette gjelder spesielt for kravet om å sikre barn og unge med psykiske lidelser tidligere hjelp.

Bodø, den 18. september 2018

Lars Vorland
Adm. direktør